

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 500 Lei pe 1 an
Advocați 400 Lei pe 1 an
Magistrați 300 Lei pe 1 an
Un număr simplu 20 Lei
Un număr dublu 30 Lei
Un număr vechiu 35 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adje. Telefon 630

S U M A R U L

1. Chestiunea rechizițiilor de locuințe din punct de vedere juridic și social de *Dr. Maurițiu Kiss*
prof. n. n. pensionat
2. Efectul juridic al admisibilității excepției dilatorie, etc. de *Dem. Tigoianu*
magistrat
3. Societățile cu garanție nelimitată de *Dr. Vasile Boldur*
f. prez. C. Apel Cernăuț
4. Rezumate de jurisprudențe stabilite de inst. jud. din Ardeal și Curtea de Casație
5. Neajunsurile pr. penale de *Dr. Emil Rebreanu*
Procuror Trib. Bistrița
6. Informațiuni

Materiale pentru unificarea legislativă - În jurul viitorului regim al chirilor - Părerii și discuțiuni

Chestiunea rechiziției de locuințe din punct de vedere juridic și social*)

După cele ce am expus în numărul 19 al revistei „Ardealul Juridic” despre punctele de vedere juridice și sociale, care trebuie să călăuzească noua lege a chirilor, chestiunea formulată mai sus a ajuns foarte aproape de încercarea rezolvirii ei în mod just.

Cele două probleme ascund anume astfel de analogii, cari ne arată calea adevărată și în ce privește rezolvarea problemei rechizițiilor. Și aci avem de-a face cu devieri anormale, rezultantele unei situații de constrângere, cari ne depărtează de reglementarea juridică normală a dreptului de proprietate, acest stâlp al așezământului nostru juridic.

Este evident prin urmare, că regulile de drept excepționale nu pot avea loc decât:

1. În cazul unei reale situațiuni de constrângere.

*) Vezi articolul „Despre noua lege a chirilor” din numărul 19 al revistei „Ardealul Juridic”. Ne folosim de ocaziune ca în acest loc să rectificăm o greșală de tipar din acel articol. Pe pagina 290, rândul 13 de jos în loc de „reforma agrară” se va citi „instituțiunea expropriării în general”.

2. Până în momentul înlăturării acesteia.
3. Numai pe lângă astfel de modalități pot avea aplicare, câtă vreme deraierile anormale ale ordinei juridice provocate de constrângere, înțeleg urmările dăunătoare ale acestora, vor fi restrânse de către limitele deduse din spiritul ordinei de drept.

Ad 1. După cum toate așa zisele „restricțiuni ale dreptului de proprietate” au la bază exclusiv principiul că interesele particulare trebuie să subordonate interesului public, tot așa același principiu dă singurul drept de existență rechizițiilor de locuințe.

Desigur, până ce s’au cristalizat în felul acesta limitele, ce trebuie avute în vedere în chestiunea ce ne preocupă, a trecut timp îndelungat. Timp de mai mulți ani au avut loc rechiziții, cari nu puteau fi justificate cu cerințele interesului public, ținând în întregime sau cel puțin în parte locul interesului public reprezentat și apărat de către Stat, diferite interese particulare, cu toată în aceste cazuri, la aplicarea măsurilor excepționale în general, trebuia să se țină cont de interpretarea cea mai restrictivă.

Interesul public nu poate face explicabilă prevederea cu locuințe prin măsuri excepționale și de constrângere decât a acelora, a căror activitate sistematică în spre rezolvarea chestiunilor Statului chemat să reprezinte și să apere interesul public; a căror funcțiune prin urmare nu servește interese particulare — fie ele chiar importante totuși sunt interese personale nejustificate — ci servesc interesele obștești.

Din fericire azi ne aflăm deja în situația

ca să putem declara că limitele stabilite în acest fel, cel puțin pe hârtie sunt respectate, fiind adausă regula că rechiziții de locuințe nu pot avea loc decât pe seama funcționarilor publici și a membrilor armatei:

Ad 2. Desigur prin rezultatul deducției de până acum nu se poate justifica menținerea instituției de drept excepțional nici cu un singur moment mai departe decât *până la înlăturarea* stărei de constrângere reală, statul trebuind să dea concursul său până la limita ultimei posibilități tocmai în vederea interesului public la înlăturarea ei. Căci în cazul, când Statul colaborează prea puțin, sau nu face nimic în vederea *înlăturării* stării de constrângere, așteptând cu mâinile încrucișate *înlăturarea ei de sine*, va cădea singur pe panta ce duce înspre zdruncinarea temelilor așezământului instituției dreptului de proprietate, acest stâlp de bază al existenței sociale, dupăcum am arătat în cadrele articolului despre noua lege a chiriiilor. Și așa avem de constatat neglijențe grave în această privință.

Căci faptul că prin legea agrară s'au luat dispozițiuni pentru împrumutarea funcționarilor cu locuri de case, abia dacă poate fi considerat altfel decât o măsură care — cel puțin având în vedere rezultatele — s'a luat pentru ca „*aliquid fecisse videntur*“.

Locul de casă nu poate servi de locuință, decât casa ridicată pe el. Intrucât deci nu s'au luat totodată și măsuri pentru a se da posibilitate de a clădi, putem spune că dispozițiunea pusă în aplicare abia dacă reprezintă mai mult ca zero.

Iată prin urmare că s'au comis neglijențe și repararea lor nu va avea loc, decât prin reparațiuni aduse grabnic.

Ad 3. Sed nunc venio ad fortissimum!

Nici chiar în decursul existenței situației de constrângere și a limitărilor de drepturi impuse de către aceasta, nu se pot aplica rechizițiile cu ușurință și fără de a se avea în vedere un moment juridic, care ne desvăluie miezul de drept al chestiunii, — dupăcum nu se poate scapa din vedere *natura internă juri-*

dică a chestiunii la aplicarea oricărei instituțiuni generale de drept.

Iar dacă vom vedea că între instituțiunile noastre generale de drept — rechizițiile per analogiam cu natura căreia se aseamănă și chiar se identifică, trebuie să constatăm, că aceasta nu poate fi, decât instituțiunea *expropriarii*. Anume cu o expropriere cu caracter „provizoriu“. Dacă vom studia legislația oricărui popor, nu vom putea găsi nici un singur moment, care să ne dovedească un cât de mic contrast între rechiziții și așa zisa „expropriere provizorie“.

Este evident prin urmare, că aplicarea principiilor și în primul rând constituționale, referitoare la expropriere este un postulat legal și constituțional, a căror neaplicare ar putea avea loc numai printr'o violare grosieră de drept.

Ne rezumăm a ne referi numai la aliniatul 3 al articolului 17 din Constituție, care spune:

„Nimeni nu poate fi expropriat, decât pentru cauză de utilitate publică și după o „dreaptă“ și prealabilă despăgubire stabilită de justiție“

Oare trebuie să mai arătăm că în aplicarea practică a rechizițiilor nu există un singur caz, când organele executive cel puțin să se fi gândit la inviolabilitatea dispozițiilor constituționale!

Reținând acest fapt împreună cu rezultatul deducțiilor de până acum, nu putem decât să ne exprimăm dorința, ca legislația, care a cauzat atâtea răni prin cumpănirea prea puțin aprofundată a lucrurilor și prin aplicarea superficială a legilor, cece se califică prea grav, să caute a vindeca cât mai curând și cât mai eficace aceste răni.

Dr. Maurițiu Kiss
prof. univ. pensionat

Advocat stagiar sau candidat de avocat cu experiență se caută pentru a fi angajat dela 1 Ianuarie 1927 la dl. avocat Dr. Iustin Petrușiu „Jurisconsultul Județului Arad“ cu un salariu de 6—7000 lei.

Efectul juridic al admisibilității excepției dilatorie prevăzută în art. 180 din proc. civ. ardeleană, în ce privește efectele de drept privat ce se nasc prin introducerea acțiunii

Această chestiune prezintă cu atât mai multă importanță azi, cu cât aplicarea ei o pune, în contradicție flagrantă atât cu principiul fundamental impus de Constituție, cât și cu texte de legi, a căror aplicare au loc în cuprinsul statului unitar român. Cred că în urma atâtor legi de unificare, sau care tind la o atare unificare legislativă, în urma elaborării unei Constituțiuni a cărei principiu fundamental, trebuie respectat în întregul cuprins al acestui Stat, diversitatea aplicării și a interpretării diverselor legi locale, trebuie să impună mai multă preocupare acelor organe, cari prin natura lor și prin menirea pe care o au, sunt chemate a le concretiza în soluțiuni cari să contribuie la salvagardarea intereselor cetățeanului, interese izvorâte din drepturile pe care legile le afirmă și guvernează.

Știind că legile de procedură sunt acele cari stabilesc drumul juridic, pe care trebuie să-l urmeze cineva pentru a putea ajunge la validarea drepturilor lui în justiție, trebuie să facă obiectul unei atențiuni deosebite din partea justiției.

Plecând dela principiul fundamental din Constituție, că dreptul de petiționare, și, deci, și efectele ce derivă din acest drept care este garantat pentru toți, punând acest principiu în comparație cu textul articolului 180 al. III pr. civ. ardeleană și corolarul său, art. 184 pr. civ. ardeleană, vom vedea cât de lesne o lege prin interpretarea care i se dă, tinde a eluda un atare principiu izvorât dintr'o lege cu caracter fundamental. A subordona posibilitatea menținerii unor efecte juridice preconizate în mod categoric de un text de lege, restricțiunile prevăzute în articolul 184 pr. civ. ardeleană, înseamnă a contrazice însuși principiul fundamental al dreptului, considerat ca instituțiune. Cum, dacă am fost diligent și am căutat valorificarea unui drept la instanța care a fost greșit sesizată, ulterior în urma desesizării acesteia, și numai prin acest fapt, să fiu pus în situația, ca unele efecte de drept privat care s'ar fi născut, menținerea lor să fie condiționată de împrejurările impuse de acest articol? Dacă o instanță — fie aceasta judecătoria de ocol — admitând excepțiunea dilatorie cuprinsă în art. 180 al. pr. civ. ardeleană stinge procesul; situația în care este pus reclamantul prin art. 184 pr. civ. ardeleană,

nu este și nu poate fi juridică. A se admite o astfel de interpretare ar fi un non sens juridic. Și iată de ce: în mod indirect, valorificarea dreptului reclamantului ar fi supusă unei prescripțiuni speciale fără nici-o noțiune juridică, întrucât din textul art. 184 pr. civ. ardeleană, ar reesi că dacă în termen de 30 de zile dela rămânerea definitivă a hotărârei prin care se face aplicațiunea art. 180 al III reclamantul nu intențează o nouă acțiune, cu tot cortegiul ei de taxe și formalități, ar putea ca să fie decăzut dela drepturile pe care le-ar fi putut dobândi sau menține prin acțiunea intentată la instanța primă sesizată. Cu alte cuvinte ar fi pus în situația de a pierde efectele de drept pe care tot legea i-le acordă în art. 147 pr. civ. ardeleană, și anume când unul din aceste efecte ar tinde la întreruperea unei prescripțiuni pe care s'ar sprijini întreg fundamentul dreptului său pe care vrea să-l valideze în justiție. Și acest lucru s'ar petrece fără ca vre-o instanță să aibă posibilitatea ca să discute fondul litigiului.

Dacă acest fapt nu ar avea consecințe juridice importante atunci când excepțiunea bazată pe textul art. 180 al. III pr. civ. aceasta, se ridică în limine litis; ce se va întâmpla însă în cazul când aceste excepțiuni se vor ridica în cursul procesului — când însuși fondul procesului se va ataca în discuția părților? Iată-l pe reclamant decăzut dela toate drepturile lui; iată-i periclitat întreg fundamentul acestui drept sprijinit pe un întreg sistem de probațiune, de care instanța posterior sesizată nu va putea ține socoteală. Ce se va întâmpla dacă una din aceste probațiuni principale și de natură a soluționa procesul va dispărea în acest interval de timp dela o sesizare la o nouă sesizare. Ce se vor face cu toate cheltuielile suportate până acum — întrucât constatată este — că procedura ardeleană este atât de formalistă și atât de costisitoare?

Să pășim la interpretarea art. 184 pr. civ. ardeleană, întrucât acesta pare a rezolva conținutul tuturor dispozițiilor art. 180 al. III și 181, 182, 183 pr. civ. ardeleană.

Spiritul legiuitorului ungar, atunci când a conceput textul acestui articol, ca o complectare a articolelor sus menționate, prin noțiunea stingerei procesului, la instanța care a fost prima sesizată, nu este juridic și nici nu se poate acomoda cu noțiunea juridică chiar? Un punct trebuie bine stabilit și anume: soarta acțiunii intentată de reclamant trebuie considerată în strânsă legătură cu instanța, care este sesizată; că numai în acest angrenaj juridic

trebuie privit în tot cursul ei procedural până la definitivă soluționare în fondul ei juridic; tot astfel trebuie privită și dacă împrejurări de drept, vin să modifice ceva din acest lanț al procedurii.

Știm că o instanță este sesizată prin intentarea acțiunii și rămâne legată astfel față de părțile litigante, până când litigiul se termină prin soluționarea lui juridică; e cazul când calea procedurală nu a fost întreruptă: în caz contrariu, desesizarea vine în mod indirect — incidental — și anume prin una din cauzele invocate de art. 180 pr. civ. În prima desesizare, litigiul se termină juridicește; drepturile care i-au dat naștere sunt bine și definitiv determinate față de acea instanță, pe cât timp în desesizarea procedurală — unde drepturile litigioase nu sunt puse în discuție câtuș de puțin — nu e de fapt decât numai o întrerupere a unui căi de valorificare a acestor drepturi litigioase. Motivele sau cauzele juridice ale litigiului român absolut neinfluențate.

Referindu-ne acum la înțelesul juridic al textului art. 182 pr. civ. ardeleană, prin cuvintele: „instanța admitând excepția dilatorie — cum ar fi în speță art. 180 al. III pr. civ. — va stinge procesul“, aceasta nu înseamnă decât că s'a desesizat de a judeca acțiunea, care a dat naștere acestui proces, indiferent de fondul lui juridic, fond care rămâne cu totul străin preocupărilor sale ca instanță de judecată. Privită în acest stadiu instanța — oricare ar fi gradul ei — nu exercită decât un control, ridicat fie din oficiu — conform art. 182, 183 pr. civ. ardl. — fie ridicat de către una din părți și anume de pârât. Dealtfel acest lucru mai rezultă și din textul art. 181 al. I pr. civ. ardeleană unde se specifică precis că desbaterea excepțiilor dilatorii se vor desbate imediat și cu totul deosebit de fondul procesului — hotărârea care să dă fie sub forma de sentință sau pur și simplu decis — nu se referă decât numai la existența de fapt și de drept a acestor excepțiuni, hotărâre în baza căreia instanțele pronunță desesizarea, ceea ce înseamnă că față de acel litigiu de care au fost sesizate prin acțiunea introductivă, nu au căderea de a-l rezolva, întrucât calitatea le lipsește. Temeiul juridic al dreptului ce formează obiectul acțiunii rămâne înafară de orice discuțiune. Față de această situațiune în care este pus reclamantul, nimic nu este mai juridic și mai logic, decât că odată procedura întreruptă la instanța dela început sesizată, să poată să-și continue mersul ei la instanța, care în cursul desbaterilor preliminarilor, s'a găsit a

fi cea competentă ca să ducă litigiul la sfârșitul lui juridic. Această hotărâre de declinarea competenței, nu poate avea drept efect juridic decât de a întrerupe mersul acțiunii iar nicidecum de-a se referi la însăși fondul ei; iar în privința efectelor pe care le produce comitent cu intentarea acestei acțiuni să nu fie supuse decăderilor prevăzute în art. 184 pr. civ. austriacă. Legiuitorul ungar este inconsecvent atunci când admite teza prevăzută în art. 184 pr. civ. ard., și aceasta rezultă din textul art. 12 proc. civ. ardeleană, în care se prevede, că judecătorii care procedează posterior instanței desesizate, nu pot respinge cauza din atribuția lor „*pentru motivele ce sunt în contrazicere cu fondul sentinței ulterioare.*“ Ce înseamnă aceasta: dacă instanța care procedează din nou poate ridica din oficiu, sau la cererea părților excepțiunile dilatorii, care s'au mai discutat, sau nu? Acțiunea fiind privită cu totul independent — e vorba de acțiunea introdusă la instanța ulterior sesizată, — de aceea cere se găsește în arhiva primei instanțe sesizate, atunci spiritul legiuitorului ungar ar părea cel puțin unitar și consequent vederilor sale. Din contra, judecătoria care procedează ulterior acestei desesizări — când e vorba să mai discute acelaș lucru — e supusă cenzurii art. 12 pr. civ. ardeleană. Ce înseamnă aceasta decât, că odată faptele discutate, pot forma — și chiar formează — pivotul discuțiilor ulterioare. Dacă aceste fapte puse în discuție de către prima judecătorie și consemnate în această hotărâre de desesizare, au valoarea lor juridică de a se impune celorlalte judecătoria sesizate posterior — conform art. 12 pr. civ. — nu rezultă decât și mai evidentă, inadvertența legiuitorului maghiar, atunci când se referă la articolele 182, 183, 183 pr. civ. E drept că aceasta ar fi urmărit o idee referitoare la accelerarea judecăților pe care a căutat să-l țină prin toate mijloacele. Că această idee a rămas tot un desiderat, se poate constata în primul rând, prin posibilitatea că această hotărâre să fie atacată pe calea apelului, care — fără să se pună în discuție fondul procesului — nu clucidează decât numai o chestiune procedurală. Că în orice caz procesul stins la o instanță poate fi început la cealaltă, iar interesele părților litigante vor fi început la cealaltă, iar interesele părților litigante vor fi mai mult prejudiciate prin tardivitatea valorificării drepturilor lor. Un prejudiciu, pe care îl vor suferi părțile se va naște atunci, când

aceste excepțiuni se vor ridica mult mai târziu, când procedura va fi mult înaintată prin probatoriile administrate. Care va fi valoarea lor în fața instanței ce va fi sesizată posterior? Asupra acestui punct articolele 182—184 inclusiv procedura civilă nu se fixează; dacă privim însă textul art 12 procedura civilă vom vedea ca din dispozițiunile acestuia ar reeși, că întreg dosarul urmează a se trimite instanței posterior sesizate, sau că în ori ce caz piesele din acest dosar se vor putea invoca cu toată valoarea lor juridică. De altfel și logica juridică admite aceasta într-un cât ar fi un non sens, de a contesta valoarea unor probațiuni admise și administrate în cursul acestor proceduri anterioare, atunci când părțile urmează a se referi la dănsse sau atunci când, chiar instanța posterior sesizată ar găsi necesar și le-ar invoca din oficiu. Potrivit înțelesului și interpretării dispozițiunile art. 182—184 inclusiv, aceasta un s'ar putea face decât pe cale conexării celor două acțiuni, cari în fond sunt una și aceiași. Această conexare ar necesita timp, care în mod fatal duce la tergiversarea ilimitată a judecării unui asemenea proces. Dacă considerăm pe de altă parte, numai dispozițiunile art 184 pr. civ. reclamantul pe lângă toate acestea — nerespectând termenul fatal de 30 de zile — și-ar vedea periclitat, chiar unele efecte de drept privat, pe care intentarea primei acțiuni i le-a stabilit și care ar putea fi de așa natură ca să pună în primădie însus dreptul pe care voește a-l valida în justiție: lată rezultatul fatal, la care duce aplicarea ad literam a articolelor 182—183 și mai ales 184 pr. civ. ardeleană, fără să mai vorbim de celelalte prejudicii, pe care le-ar suporta reclamantul în patrimoniul său; pierderi cu atât mai simțite cu cât rezultatul juridic va fi de cele mai multe ori nul. Care ar fi atunci încrederea în justiție pe care trebuie s'o aibe justițiabilul?

O întreagă jurisprudență s'a grefat pe textul acestor articole, jurisprudență care nu s'a mărginit la altceva decât să admită textul de lege în totul, fără nici un alt criteriu. Aceasta se datorește faptului, că jurisprudența când a fost vorba să se dea o interpretare acestor texte, fără a căuta să vadă spiritul care se desprinde din înlănțuirea lor logica, le-a considerat pe fiecare în parte, le-a interpretat astfel în mod unifar, lăsându-se astfel înrăurită de textul lor concis. Prin urmare singura interpretare juridică, ce s'ar putea și trebuie dată textelor art. 182—184 inclusiv

procedura civilă ardeleană, ar fi numai în legătură cu art. 12 pr. civ. ardeleană și anume în sensul că prin hotărârea dată în ceea ce privește excepțiunile dilatorii prevăzute în art. 180. al III pr. civ. instanța se desesizează și prin aceasta nu trebuie a fi prejudiciat întru nimic mersul procedural început la instanța anterior sesizată, trecând în baza acestei hotărâri, ipso jure la instanța posterior sesizată. Prin acest mijloc, singurul juridic, se garantează și soluționarea mai repede și fără inconvenient a dreptului litigios, soluționare care formează însuși motivul juridic al acțiunii.

Reșița, 1 Noembrie 1926.

Dem Tigoianu
Magistrat

MATERIAL PENTRU UNIFICAREA LEGISLATIVĂ

Societățile cu garanție limitată*)

Studiu comparativ

Unificarea legislației în România întregită trebuie să fie ținta cercurilor conducătoare și credem că acest scop va fi atins, dacă instanțele competente și corpurile legiuitoare nu se vor lăsa descurajate prin eșecul unor începuturi ce au dat greș.

Motivele acestui eșec sunt destul de clare pentru un observator obiectiv, este preparațiunea incompletă și puțin corespunzătoare a materiei în chestiune precum și, poate nu în ultima linie, îndărătnicia unor persoane lipsite de preparațiunea necesară, care au voit să lege de numele lor începutul operei mărețe, cea ce a făcut să nu ia în seamă observațiunile pricepute a unor juriști cu cunoștinți și practică vastă, cari și-au dat avizul pentru a înălțura eventuale greșeli.

Juriștii români nu se vor lăsa desamăgiți de aceste nereușite, ci trebui să gândească, că materia de unificare trebuie exact studiată și că unificarea legislației, în mod demn de calitățile poporului românesc nu poate fi făcută nici peste noapte nici cu furca, și că va trebui ascultat și cuvântul acelor juriști, cărora li se reproșează de semijuriști mentalitate maghiară, germană sau austriacă.

Pentru a ilustra necesitatea preparațiunii exacte a unei legi țin să arăt că înlocuirea codului civil german — introdus în anul 1900 — a reclamat o preparațiune de 30 ani, condusă de cei mai distinși juriști germani și că numai motivele aneproiectului acestui cod sunt depuse în 5 mari tomuri, conținând

*) Cred că prin această lucrare comparativă, în care mă ocup cu o nouă formă societară comercială voi aduce o modestă contribuție, pentru a fi utilizată la întocmirea unui nou cod de comerț în România. Am întrebuițat pentru această lucrare următoarele opuri:

1. Staub-Hachenburg, Gesellschaften mit beschränkter Haftung.
2. Dr. J. Liebmann, Commentar zum Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung.
3. Dr. C. S. Grünhut, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung n. öst. Reich.

studii de o rară valoare asupra diferitelor instituțiuni juridice.

Având în vedere că istoria dezvoltării dreptului depinde totdeauna de caracterul, de gradul culturii, de raporturile economice și istoria unui popor, trebuie și noi românii să dăm dovadă de vitalitatea și calitățile noastre și să ne apropiăm macar de departe de puterea nedistrusă a dreptului român, despre care zice savantul Rudolf von Jhering „un ochiu străvăzător pentru nevoile vieții, o mână sigură și iscusită la alegerea mijloacelor potrivite, o ureche deschisă pentru cerințele dreptății și echității, curajul de a rezista edemenților consecinței atunci când din înconstrăzări cu interesele reale, aceste însușiri cad mai greu în cumpănă, decât mintea juriștilor și dibăcia lor“.

Este necontestat că raporturile noastre economice reclamă în prima linie reglementarea dreptului comercial, fiind că dreptul comercial e mai susceptibil de evoluție, și raporturile noastre comerciale cu diferitele state trebuie să fie reglementate în sens modern și să soluționeze cu perfectă echitate conflictele juridice protejând suficient interesele noastre, normele dreptului comercial trebuind să fie reacțiunea imediată și vizibilă a tendințelor și nevoilor activității noastre comerciale.

Nu sunt în măsură să analizez cu deamănuntul necesitatea reformării legislației noastre comerciale, fiindcă cunosc exact numai principiile codului de comerț în vigoare în vechiul regat, e suficient dacă trimit la studiul d-lor avocați Christoforescu și Paraschivescu „proiectul noului cod de comerț italian, analiza lui în raport cu necesitatea reformării legislației noastre comerciale“.

Codul comercial în vigoare în vechiul regat a fost copiat pe de-a ntregul din legislația italiană. Dacă guvernul italian determinat

1. de motive de ordin politic și anume de nevoia unificării legislației comerciale în urma anexării nouilor provincii în care e în vigoare alt cod comercial,

2. de motive de ordin tehnic, deduse din insuficiența normelor din codul comercial în vigoare — s'a gândit la reforma codului comercial dispunând întocmirea unui anteproiect, atunci și guvernul nostru trebuie să ia în vedere o nouă codificare a dreptului comercial, fiindcă și la noi ies în relief aceleași motive cu distincția agravantă însă că avem patru diferite coduri comerciale.

Eu de partea mea voesc să atrag atențiunea juriștilor români precum și a instanțelor reprezentative a comercianților din România de astăzi asupra acestei forme noi de societate comercială — pe lângă cele două forme clasice — admisă de acum câteva decenii sub influența legislației engleze și mai cu seamă acelei germane și austriace, a *societății cu garanție limitată*.

Intenționez să aduc la cunoștința juriștilor români și cercurilor comerciale principiile conducătoare ale acestei forme societare și voi fi mulțumit, dacă voi deștepta interesul acestora pentru aceasta.

În anteproiectul italian a unui cod de comerț este luată în vedere și introducerea noii forme societare a societății cu garanție limitată, se vede că din aceleași motive, care au influențat crearea astorfel de societăți în Anglia, Germania și Austria.

În România, care ca fiecare țară, ce este pe calea dezvoltării și înaintării economice și culturale ducem lipsă de capitaluri, necesare exploatărilor și

întreprinderilor de orice fel, societățile cu garanție limitată vor îndeplini în totalitatea lor o funcțiune economică de tot importanță

Interesul unei asemenea societăți rezidă mai ales în tendința de a da o formă mai flexibilă principiilor individualiste, respective capitaliste a formelor de asociație existente cu intenția să le contopească.

Va contribui fără îndoială la înțelegerea construcțiunii juridice a acestei forme nou de asociații dacă vom pune în evidență împrejurările importante care au determinat întocmirea acestei legi. Cred de datorita mea să arăt :

1) În prima linie împrejurările, cari au îndemnat Germania să alcătuească legea referitoare la societățile cu garanție limitată servind ca model legea austriacă.

2) Apoi să expun motivele pentru introducerea acestei forme societare în Austria.

3) Să fac comparație între legea referitoare la societățile cu garanție limitată din Austria și cea din Germania, precum și o comparație între aceste două legislațiuni și proiectul unui cod comercial italian încercând să demonstrez superioritatea legii austriace — astăzi în vigoare în Bucovina — și

4) să stabilesc caracterul juridic al acestei forme societare.

Motivele introducerii legii referitoare la societățile cu garanție limitată în Germania

Cine a urmărit dezvoltarea vieții economice în Germania nu poate contesta, că până după anul 1860 și următorii natura asociațiilor era condusă de principiul garanției solidare. Pe când în Germania în acest timp se manifesta încă o pornire morală contra garanției limitate, încercând a demonstra în mod filozofic, că garanția limitată, conține o contradicție în sine, fiind că nu se poate de odăla garanția și a nu da garanție, Anglia soluționase acum această chestiune, admitând prin „companies act“ din 1862 principiul garanției limitate pentru toate societățile, constând din mai mult de 7 persoane, limitând anume garanția la cota plătită sau datorită a capitalului inițial sau limitându'o la o sumă fixată acum în contractul social. Acest exemplu l'a adoptat precis 30 de ani în urmă Germania, care dezvoltând mai departe principiile stabilite de legislațiunea engleză a introdus noua formă societară a societăților cu garanție limitată, deschizând astfel drumuri noi.

În Germania a încurajat industria, care după războiul Franco-German 1870—1871 a luat un avânt extraordinar de puternic, crearea de societăți care aveau de scop favorizarea exportului produselor industriale. Pe de altă parte impozanta dezvoltare a sistemului brevetelor de invențiune a deșteptat dorința de a găsi forma societară pentru întreprinderi cari lîneau la utilizarea brevetelor.

Societatea cu participație, adese întrebuițată pentru aceste scopuri pricinuia neajunsuri în cazul, când se intenționa de a-i lua inventatorului posibilitatea să dispună asupra brevetului prin transcrierea lui pe numele tuturor societărilor. Inventatorul voia numai atunci să consimță la această transcriere, dacă i se rescumpărau părțile ce avea să le cedeze. Stabilitatea prețului de rescumpărare era însă imposibilă în timpul întemeierii societății. Inconveniente de acest fel încâtușează însă spiritul de întreprindere, care

renunță în genere la afaceri, cari nu pot fi duse la bun sfârșit fără dificultăți.

Nu s'a pus în evidență fără motive, că cauza pentru uzarea abuzivă a societății anonime — aminăm numai speculațiile nebune pe urma importului miliardelor — era lipsa unei forme societare, care face posibilă crearea de societăți la care să înfrunesc mai mulți partași, limitând garanția lor la părți determinate pentru a satisface cerinți economice, fără însă a se uza de organizația complicată și rigidă a societăților anonime.

Această idee a fost exprimată din diferite părți la deliberarea legii de acțiuni — 1884 — precum și la deliberarea legii referitoare la raporturile juridice a teritoriilor germane transmarine — Aprilie 1886 —. Precând însă deputatul Oechelhäuser accepta ca punct de plecare forma societății individualiste pe baza garanției limitate, intenționând extinderea acestui principiu la societatea în nume colectiv — forma în adevăr până atunci a vieții economice, — preconizau alții și mai ales Dr. Mayer și Dr. Hamacher reforma formei societare colectiviste, pentru a libera societățile de coloniale de formele greoaie și severe a societăților anonime, găsind în asociațiile de exploatare miniere cea mai fericită soluțiune.

(Va urma)

Dr Vasile Boldur
fost președinte Curtea
de Apel Cernăuți

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal
și Înalta Curte de Casație

Judecătorii de ocol

Suspendarea execuțiunii. Reprezentare. In ce condițiuni refuzul unui avocat echivalează cu o donunțare a procurii. In ce condițiuni se poate suspenda execuțiunea? Art. 39 din legea ungară LIV din 1912. Conform art. 104 pr. civ. ardeleană procura dată avocatului la fond se extinde și la procedura de execuțiune când nu s'a stipulat altfel, precum și la procesele născute din această execuție.

Prin urmare, în speță, acțiunea având de obiect sistarea (suspendarea) execuției, fiind un proces născut din execuție, reclamanta a fost bine citată prin avocatul ei din procesul dela fond.

Refuzul avocatului de a primi citațiunea reclamantei nu poate echivala cu denunțarea procurii, fiindcă după legea avocaților, el trebuie să denunțe procura în termen util pentru ca clientul să și poată angaja un alt avocat ceace nu s'a făcut în speță.

Faptul că înmănătorul citațiunii nu a lăsat acțiunea și citația reprezentantului părătului, ci a resilituit-o judecătoriei, nu poate fi invocat pe cale de opoziție, ci conform art. 477 pr. civ. ard. trebuia să declare apel pe temeiul de omisiune.

In fond: Potrivit art. 39 legea ungară LIV din 1912 se poate face acțiune pentru sistarea (suspendarea) execuțiunii numai în cazul când dreptul la executare s'a stins total sau parțial printr'un eveniment întâmplat atunci când nu se mai putea valida procesul de fond.

Prin urmare, în speță fiind necontestat că creanța reclamantei provenind din împrumutul de răz-

boiu exista la data judecării procesului de fond și ca atare părătul ar fi putut invoca compensațiunea, ori nefăcând aceasta, conform art. 39 al legii LIV din 1912, ea nu o mai poate face acuma. (Jud. oc. Brașov, cart jud. Nr. C. 4301 din 16 Februarie 1926. Preș Gh. Pop. jud. Respins acțiunea).

Art. 463 Pp. Cerere de justificare. Reclamantul a făcut cerere de justificare în baza art. 463 pr. p. pentru că a lipsit dela dezbateră principală în procesul intentat contra proprietarului în baza art. 46 din legea chiriilor din 1924.

Partea lezată poate justifica, potrivit art. 463 pr. p. din Ardeal, lipsa sa în cazul scăpării termenului dezbaterii principale și să ceară dezbateră din nou a cauzei, atunci când vre-un obstacol a împiedecat-o să se prezinte în instanță.

Pentru ca această justificare să se admită, pe lângă că lezăturii îi incumbă datoria de a arăta în cerere cauza abseuței sale și probele de justificare, mai este necesar și însuși de esența justificării ca absența să fi avut o înruire esențială asupra rezolvării afacerii.

In speță fiind vorba de un proces penal al cărui obiect este delictul prevăzut de art. 46 din legea chiriilor din 1924 și cum inculpatul prin senință a fost achilat pentru motivul că legea chiriilor nu se aplică în comunale rurale și deci implicit nici penalitățile prevăzute în ea lezăturul chiar dacă ar fi fost prezent și ar fi dovedit existența faptului, această dovadă nu ar fi avut nici o înruire asupra rezolvării afacerii pentru că inculpatul și în acest caz ar fi fost achilat. (No. 378/1026 Judecătoria Rurala Timișoara Judecător Leon Năsturaș).

Curți de Apel

Nu este vinovat de contravenție la legea sist metric de măsurii și greutăți și nici de însălcăciune (art. 332 și 332 c. pen. român) cel care în fabrica sa de sticlărie face să se fabrice pahăre de sticlă cu inscripția 02 și 03 l. fără a le fi verificat capacitatea și pe cari astfel le vinde în gros ca marfă la alți depozitari și vânzătorii de sticle or fabricelor de rom și spirt.

Având în vedere ca prin procesul-verbal No. 21, din 31 August 1925, dresat de Șeful Biroului de măsurii și greutăți Timiș-Torontal, se constată că acuzatul, la fabrica sa de sticlărie din comuna Tomești, jud. Caraș Severin, a fabricat sticle cu inscripția „02 și 03 l.“? nelegale într-un cât în locul inscripției de mai sus, conform legii sist. metric, trebuia să aibă inscripția „2 dl. și 3 dl.“ și false într-un cât capacitatea reală sticlelor era mai mică de cât cea indicată pe ele și peste limita permisă de lege:

Că aceste sticle, astfel fabricate, acuzatul le-a vândut în cantități mari lui Albert Szabó, depozitar și vânzător de sticle din Arad, care la rândul seu le-a vândut fabricii de rom și liqueuri din Arad „Flora“.

Ca prin aceste fapte acuzatul a contravenit dispozițiunilor din art. 5 și 40, din legea de măsurii și greutăți și art. 93 și 98 din regulamentul acelei legi, făcându-se pasibil și de delictul prevăzut de art. 332 și 333 c. pen. r. comb. cu art. 1 din legea penitru majorarea amenzilor;

Având în vedere că Tribunalul prin sentința atacată cu apel, motivează achitarea acuzatului, pe considerațiunea că faptele ce i se impută nu înfrunesc

elementele vreunei infracțiuni, prevăzută de legea de mai sus:

Având în vedere că din coprinsul art. 19 combinat cu 5 din legea menționată, rezultă prohibițiunea pentru ori ce persoană, de a avea și întrebuința: în magazii, stabilimente etc., mășuri, greutăți, sau instrumente de măsurat, sau de cântărit, false, sau nelegale ca: sistem, sau cari nu au fost verificate și n'ar purta mărcile legale de admitere:

Având în vedere că legiuitorul prin articolele 37 și 38 din aceeași lege, referindu-se la cazurile specificate mai sus, prevede ca sancțiune, pe de o parte confiscarea unor asemenea mășuri, greutăți, sau instrumente de măsurat, iar pe de altă amendarea contraveniențelor.

Având în vedere că art. 40 din aceeași lege, referindu-se la vânzătorul sau cumpărătorul care va înșala la măsurarea sau cântărirea: marfei, pâinei, cărnei, lucrurilor, etc. vândute sau cumpărate, calificată faptul ca delict de înșelăciune.

Având în vedere că în speță articolele de mai sus nu și, pot avea aplicațiune pentru următoarele motive:

Legiuitorul prin acele articole se referă la mășuri, greutăți, sau instrumente de măsurat și numai la acestea.

Sticlele fabricate de acuzat nu pot fi considerate nici ca mășuri, nici ca instrumente de măsurat, în sensul prevăzut de lege; întru cât ele nu au o atare destinațiune și nu devin instrumente de măsurat, de cât în cazul eventual când servesc pentru vânzarea unor lichide, cu o capacitate determinată și numai în acest caz.

Că întru cât acuzatul nu s'a servit de ele în acest scop, evident faptul că ele nu au nomenclatura metrică, prevăzută de lege și capacitatea lor reală este mai mică de cât cea indicată pe sticlă, nu pot în lipsa unei dispoziții exprese a legii, care să prevadă cazue, constitui vre-o infracțiune la legea de mai sus.

Având în vedere că acest lucru mai rezultă și din dispozițiunile art. 285 din lege, care prevede că: de exactitatea indicării capacității reale, la vânzarea lichidelor în sticle sau vase închise, răspunde vânzătorul, care este obligat a indica pe o etichetă lipită pe sticlă, atât capacitatea reală, conform dispozițiilor și nomenclaturei, prevăzute în lege, cât și numele seu;

Că întru cât pe de o parte nu este cu nimic stabilit, că un vânzător de lichide, ar fi vândut de acestea la consumatori, cu sticlele astfel fabricate de acuzat, și pe baza nomenclaturei și capacității indicate de aceasta, care nu corespunde capacității reale, iar pe de altă parte (nici concertul fraudulos al acuzatului la aceasta nu este stabilit, evident în speță faptele de mai sus nu pot constitui delictul de înșelăciune.

Pentru acestea considerente și pe baza art. 423 al I pr. pen. Curtea a trebuit să confirme sentința primei instanțe.

(Dec. N. C. 858/1926 C. Apel Timișoara, Secția II).

Este casabilă sentința tribunalului care în aprecierea unei tranzacții conf. art. 170 C. C. A. nu stabilite exact în fapt starea materială.

Controlând întregul dosar constată că dacă e adevărat că între părți și mama reclamantului a in-

tervenit o tranzacție conform art 170 C. C. A. în sensul că mama minorului se mulțumește cu suma de 2000 de coroane și se obligă la îngrijirea copilului.

Tribunalul atunci când consideră aceasta tranzacțiune drept jignitoare interesele minorului fiind prea mică.

Omite cu totul a stabili starea de fapt cu privire la starea morală și materială a mamei, dacă ea ca atare putea sau este în stare a întreținea în mod convenabil pe copil căci ea și a luat o obligație personală de a întreținea copilul.

Așa fiind Curtea este de părerea că Tribunalul să caute a stabili prin mijloacele de probațiune cei stau la dispoziție și prin date concrete, care este starea materială a mamei minorului reclamant cum și posibilitatea acestuia de a putea întreținea or nu pe minor conform celor la cari sa angajat.

Numai astfel ar putea apare transecția din discuție ca prejudicială or nu interesele minorului în sensul al. ult. al. art. 170 C. c. a.

Pentru aceste motive să holărât conform dispozițiunii și a stabilit cheltuieli conform art 508 al. ult. pr. c.

(Dec. N. C. 3739/925 C. de Apel Cluj 5. I.)

Cheltuieli de judecată. Recurs inadmisibil. Art. 521 al II pr. c. In contra deciziei No. Ca. 769/926 a Tribunalului Năsăud Secția II. și prin care s'a reformat decizia Judecătoriei de Ocol Rodna N. C. 2383/1926 in materie de cheltuieli de judecată majorându-le, a declarat recurs in Casație reclamanți pe motiv că greșeste Tribunalul când fixează onorar pentru reprezentantul părților chiar și in procesele unde acesta n'a reprezentat pe părți ne având procură.

Curtea având în vedere că in speță ne aflăm in materie de suportare de cheltuieli ca rezultat al unui proces ce și-a desăvârșit cursul, ca așa fiind in conformitate cu dispozițiunile art. 521 al II. pr. p. și intrucât cererea de revizuire nu se îndreaptă inpotriva unei alte părți ale sentinței. Recursul este neadmisibil și a trebuit respins ca atare (Dec. n. C. 1266/1926 C. Apel Cluj. S. I.)

Impunerea de către Cons. Orășenesc pentru dare de speculă a imobilelor. Dacă in astfel de materie există recurs in Casație. Soluție negativă. Asupra recursului declarat de Ladislau Ban contra hotărârei No. 24/923 al consiliului orășenesc al orașului Cluj hotărârea prin care a fost impus la o dare comunală pe baza regulamentului asupradărei despeculațiune cu imobile.

Având în vedere că prin art. 9 din menționatul regulament care a fost aprobat de Prefectura Județului și Ministerul de Interne a fost publicat in gazeta oficială se prevede că „in caz de contravențiune la plata impozitului de speculațiune cu imobile decide: In prima instanță Consiliul Orășenesc in a II-a instanță Comisiunea administrativă, iar in contra hotărârei acestei din urmă are loc revendicare, de drept către Ministerul de Interne, in cadrele legii XX: 1901” și Considerând că astfel in speță fiind vorba de o contravențiune la o lege specială care prevede gradele de jurisdicțiune și instanțele inaintea căreia are se judece și aceasta lege neprevăzând recursul in Casație ci revendicare inaintea Ministerului de

Interne a trebuit să respingă recursul în Casațiune al contravenientului ca inadmisibil. (*Dec. N. Fisc. 1888/925 C. Apel Cluj. S. I.*)

Ațiune în contencios făcută de un portărel numit ca atare printr'un decret Regal și ulterior retrogradat într'o funcție inferioară. Când și în condiții se poate cere desființarea unui act al puterii executive. Prin petițiile acțiunii de la dosar reclamantul Victor Popp agent de Județ la corpul Portăreilor Tribunalului Someș a chemat în judecată Ministerul de Justiție pentru ca pe baza art. 1 și 4 a legii pentru Contenciosul Administrativ să se anuleze ordinele Nr. 107099 din 31 Dec. 1925 prin care i se face cunoscut că a fost numit pe 1 Ianuarie 1926 în postul de agent în corpul portăreilor Trib. Someș, Nr. Telegrafic. 22506 din 11 Martie 1926 cu aceiași dispoziție și actul administrativ al Ministerului No. 49108 din 17 Iunie 1926 prin care se arată decretul Regal de numire ca agent de județ al aceluiași petiționar. Pentru motivul că dânsul ca fost asesor la Sedria Orfanală a Jud. Solnoc-Dobâca a fost încadrat la Trib. Someș ca portărel prin Înaltul Decret Regal No. 3059 din 30 Decembrie 1925 și a și depus jurământul în această calitate la data de 11 Ianuarie 1926 și a și funcționat ca atare înlocuind chiar pe portărelul șef în serviciu iar, acest decret de numire ca portărel a și apărut în Mon. Of. No. 3 Ianuarie 1926.

Că ordinele administrative ale Ministerului nu pot desființa un decret Regal dat în puterea legii și publicat în regulă în Mon. Oficial, deci fiind aceste acte abuzive trebuiesc desființate.

Că legea de organizare Judecătorească prevede că, asesorii de la Sedriile Orfanale cu vechime de 5 ani vor putea fi numiți în magistratură ca judecători în conf. cu art. 177 și 180 din legea XX: 1877, iar funcția de asesor este superioară prev. de art. 36 al. 1 al legii Statutului Funcționarilor publici și pentru funcția de portărel nu trebuiesc titluri universitare ci numai absolvirea liceului fiind funcție inferioară și în care cu titlurile ce el posedă putea fi numit portărel în baza art. 117, leg. de org. judecătorească.

Că dacă după ce a fost încadrat într'o funcție inferioară de portărel în loc de judecător cum avea dreptul în conformitate cu art. 66 din legea Statutului Funcționarilor publici a primit aceasta, nu înseamnă să fie degradat numindu-se agent adecă personal de serviciu rămânând înafară de cadrul funcționarilor publici cum prevede expres art. 1 al. ult. Statut.

Asupra acestei acțiuni:

Având în vedere că prin deciziunile a căror anulare se cere Ministerul de Justiție constată că Victor Popp fost asesor la Sedria Orfanală a fost numit prin Înaltul Decret Regal 3959/1925 pe ziua de 1 Ianuarie 1926 portărel la Tribunalul Someș. Cum însă la acea dată reclamantul nu intrunea condițiunile cerute de art. 117 din legea de Org. jud., deoarece dacă printre actele prezentate de numitul și aflate la dosar în copie și original se constată că are mai mult ca 4 clase secundare, însă ca funcționar judecătorec, n'are o practică de cel puțin 2 ani ca ajutor de grefă sau 5 ani ca impiegat într'un Tribunal sau Curte, nu este absolventul școlii superioare de științe de Stat și nici nu a trecut examene de capacitate.

Ministerul cu drept cuvânt observând eroarea numirii a rectificat-o înumindul agent, adecă impiegat

în cancelaria corpului de portărei cu acelaș salariu ca cel avut ca asesor la Sedria orfanală post în cari a funcționat până la 1 Ianuarie 1926, funcțiune pentru care Victor Popp intrunea condițiunile cerute de lege. Prejudiciul de salarizare reclamantul nu-l poate invoca deoarece art. 66 al Statului Funcționarilor publici, prevede ca încadrarea se poate face într'o funcție mai inferioară iar Decizia Ministerială telegrafică 22506 din 1926 prevede salariul funcției egal cu acela cel primea ca asesor.

Considerând că legea care crează o funcțiune publică tot ea determină condițiunile de numire în funcție, pozițiunea și drepturile funcționarilor iar nu actul puterii executive prin care o persoană este numită în altă funcțiune.

Că deci dacă puterea executivă numește în funcțiune o persoană care nu intrunește condițiunile legii acest fapt nu-i poate conferi funcționarului astfel numit drepturile pe care legea le acordă numai celor numiți în condițiunile fixate de dânsa.

Că prin urmare reclamantul de astăzi pentru a se putea plânge că i s'a violat dreptul său de portărel numit printr'un Decret Regal, trebuie în prealabil a se examina dacă a recâștigat un asemenea drept, adecă dacă a fost numit și a funcționat în conformitate cu legea, căci numai în aceasta situațiune poate vorbi de drepturi câștigate și poate uza de calea contenciosului.

Considerând că după cum s'a expus mai sus reclamantul nu putea fi numit portărel pe ziua de 1 Ianuarie 1926 pentru că nu intrunea condițiunile cerute de art. 117 din legea de org. judecătorească, și de aceea Ministerul prin decizia telegrama din 31 Decembrie 1925 Nr. 22506 din 1925 revoacă numirea eronată făcută la 30 Decembrie 1925 pe 1 Ianuarie 1926, așa că în funcția de portărel reclamantul Victor Popp legal nici nu a putut funcționa.

Având în vedere deci cele expuse și din care rămâne bine stabilit în cauză că legea nu a conferit reclamantului dreptul la funcțiunea de portărel de Tribunal și că deci el putea fi numit în altă funcție ca aceea de impiegat, urmează ca Ministerul Justiției nu a nesocotit nici un drept al reclamantului când a luat această măsură prin deciziile Ordine Administrative cum le numește reclamantul, a căror anulare se cere.

Pentru aceste motive acțiunea ca nefondată a fost respinsă. (*Dec. N. S. I. 546/926 C. Apel Cluj S. I. raportor V. M. Dimitriu.*)

Art. 14 din legea pentru reformă agrară. Dacă se poate interpreta acest text în sensul ca prețul terenului expropriat trebuie fixat în valoarea actuală. Soluție negativă. Considerente. Comisia de Ocol pentru expropriere Dej, prin hotărârea No. 377/1925, conform art. 14 din Legea pentru reforma agrară a declarat expropriat, pentru locuri de casă, din terenurile apelanților din Comuna Ciceu Giurgeșli, fixând prețul jugărului cadastral la suma de 5000 Lei, iar Comisiunea Județeană pentru expropriere a menținut acest preț.

Proprietarii apelanți, au susținut, ca motiv de apel, că din dispozițiunile art. 14 din Legea pentru Reforma Agrară, rezultă că prețul terenurilor expropriate, pentru locuri de casă, trebuie fixate la valoarea actuală, deoarece, proprietarului expropriat, i se poate acorda, în schimbul prețului, un loc corespunzător.

Motivul de apel este nefondat.

Legea pentru reforma Agrară în cap V. (art. 48—54) dispune, asupra modului de evaluare și fixarea prețurilor, pentru fiecare fel și categorie de imobile, supuse exproprierii, arătând în art. 50, că prețul terenurilor, — altele de cât vii și sădări, păduri ori clădiri și instalațiuni industriale, — se fixează pe jugăr cadastral, stabilind, enunciativ, elementele de apreciere, legea dispunând, că în ori ce caz, prețul nu va trece peste cel din anul 1913, socoteala trebuind a se face în Lei, considerându-se leul egal cu coroana.

Considerând, că legea prin nici o altă dispoziție nu orânduiește, un alt mod de fixarea prețului pământului expropiat pentru locurile de casă, și deci dispozițiunile Cap. V. citate mai sus, sunt singurele ce trebuiesc avute în vedere și aplicate și în asemenea cazuri.

Imprejurarea, că art. 14 al. II. din Legea prevede că expropriații cu terenuri pentru locuri de case, vor putea fi, după posibilitate, despăgubiți cu alt pământ corespunzător, nu întemeiază susținerile apelanților, că aceasta dispoziție, nu creiază o excepțiune a dispozițiilor legale privitoare la normele de prețuire, și nu constituie un mod excepțional de evaluare și fixare a prețurilor locurilor de casă; ci acest text acordă numai Statului facultatea de a oferi expropiatului din disponibilitățile de pământ (art. 40 din lege) un teren, în schimbul plății indemnizațiunii fixate; iar o asemenea operațiune, în nici într'un caz, nu cade în competența materială a Curții de a judeca și a decide, Curtea de Apel având în materie de expropriere pentru reforma Agrară, o competență limitată, cea prevăzută de art. 49 din Lege.

Că așa fiind Curtea se restrânge de a vedea dacă prețul de 5000 Lei, acordat, ca preț pentru jugărul cadastral este just și legal stabilit.

Având în vedere, că apelanții înaintea Comisiunii Județene, la desbaterea din 27 Aprilie 1924, au recunoscut, că în anul 1913 prețul unui jugăr de pământ, de asemenea fel, era între 800—1200 corone; iar în apelul scris, apelanții declară că „în timpul 1908—1913 acele imobile erau vândute cu 2000 cor.” și așa dar pe temeiul recunoașterilor apelanților se stabilește, că în anul 1913 prețul de vânzare al acestor pământuri era de 2000 cor., și deci conform art. 52 din Legea pentru Reforma Agrară, socotind un leu egal cu o coroană, Comisiunea de expropriere a fixat în mod legal prețul de 5000 Lei, și în consecință administrarea altor dovezi a devenit inutile.

Pentru aceste considerente Curtea a respins apelul. (No. C. I. 867/1926. Curtea Apel Cluj S. I. raportor Ulvineanu.)

• • •

Când se admite execuție de asigurare? Cheltueli de judecată cuvenite la cererea de execuție de asigurare. Execuția de asigurare se întinde și asupra cheltuelilor de execuție? Execuția de asigurare când obiectul procesului constă în afară de bani numerari și din o cantitate de mobile de un gen hotărât, și al căror echivalent aproximativ în bani a fost stabilit. Execuția de asigurare asupra cheltuelilor de judecată. Potrivit art. 51 din legea LIV. 1912, în baza sentinței condamnatoare la plățirea unei creanțe de bani numerari, se admite execuție de asigurare, dacă cel obligat în termen legal, a atacat hotărârea prin apelațiune, cu efect suspensiv; iar în cazul art. 224 înlocuit cu art. 51 din legea execuțională, — arătat mai sus, — dacă obiectul de proces îl formează ca

în speșă și o anumită cantitate de mobile, cari sunt de felul determinat prin sentința tribunalului, pe lângă condițiile arătate în art. 51, execuția de asigurare se admite pentru echivalentul aproximativ, în bani numerari, al obiectului din proces, — reclamantul în acest scop fiind obligat a alătura o cerere și datele din care se poate constata echivalentul aproximativ în bani numerari, al obiectului din proces.

Tribunalul încuviinșând execuția de asigurare cerută de reclamant, numai pentru suma ce depășea creanța neasigurată de pârâtă prin depozit judecătoresc, a făcut o bună aplicație a principiilor legii execuționale, care prevede ordonarea execuției de asigurare numai pentru sumele neasigurate.

Deși în sensul art. 230 alin. V. din legea execuțională, — cheltuelile de execuție este îndatora, să le avanseze cel ce cere execuția de asigurare această nu înseamnă că execuția de asigurare nu se poate întinde și asupra cheltuelilor de execuție, — care formează accesoriu sumei de asigurare, căci cum va fi asigurată validitatea lor față de urmărit, dacă ele nu vor fi asigurate.

Când din cuprinsul acțiunii ca și din cel al sentinței tribunalului adusă în cauză, se constată că caracterul pretențiunii reclamantei e o desdaunare compusă din mai multe puncte, toate principale, bine determinate, și nu accesorii; — iar echivalentul obiectelor mobile, la care a fost obligată pârâtă în speșă, să le înlocuiască prin sentința tribunalului, la făcut verosimil, într'o sumă aproximativă, în bani numerari, — de 38.780 lei, prin opiniunile experților aflate la dosar; — atunci execuția de asigurare cerută în baza art. 51 comb. cu art. 226 din legea execuțională, este admisibilă.

Practica juridică creată în jurul art. 51 din legea execuțională, este că în baza sentinței, prin care s'a judecat numai cheltuelile de proces, nu se admite execuția de asigurare, — deci, când s'a judecat și bani numerari, iar cheltuelile sunt nu accesoriu ale acestora, — ea e admisibilă. (Dec. Curtea de Apel Brașov S. I. din 16 Oct. 1926. Raportor G. Aronescu C-tul Juridic 9—10 din 1 Nov. 1926).

* • •

Cerere de apel introdusă sub regimul legii acc. judecătorești. Ce trebuie să cuprindă? Potrivit art. 35 lit. c. din legea accelerării judecăților, cererea de apel trebuie să cuprindă motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, iar neîndeplinirea dispozițiilor prevăzute de acest text atrage potrivit art. 37 din menționata lege, nulitatea apelului.

Că, în speșă, apelul pârâtului introdus la 27 Ianuarie 1926, deci sub regimul legii acc. judecătorești, nearătând în cuprinsul său, motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază, urmează a fi anulat.

Că, e adevărat că potrivit lit. C de sub art. 35 din legea acc. judecătorești, motivele apelului se vor putea depune și mai târziu până la ziua judecătorești, când nu s'a comunicat hotărârea, dar în nici un caz mai târziu de 15 zile dela comunicarea hotărârii:

Că, în speșă, actul pregătitor al apelantului pârât, — depus posterior apelului său, la 14 Iunie 1926, deși motivat, dar fiind depus după 15 zile dela comunicarea hotărârii tribunalului care după cum se constată din dovezile aflate la dosar, a avut loc la 14 Ianuarie 1926, urmează a nu fi luat în conside-

rare. (n. C. I. 1012/926 C. Apel Braşov C-tul Juridic 9—10/926).

Curtea de Casaţie

Acţiune prejudicială. Condiţiuni. Aplicaţiune. Art. 130 proc. civ. din Transilvania. Potrivit art. 130 pr. civ. din Transilvania, acţiunea prejudicială se poate intenta pentru stabilirea existenţei sau neexistenţei unui drept sau raport juridic, precum şi pentru stabilirea de către instanţele judecătoreşti, dacă oarecare act este autentic sau nu, în caz dacă această stabilire este necesită pentru asigurarea stării de drept a reclamantului faţă de părât.

În speţă recurentul a cerut instanţelor de fond ca înlimatul să fie obligat a prezenta permisul de export şi alte documente înaintea instanţei penale, în procesul de contrabandă intentat contra sa — a recurentului, — pentru a se servi de ele şi a dovedi că nu este caz de contrabandă, iar în caz contrar înlimatul să fie obligat a plăti daune.

Această acţiune are caracterul unei acţiuni prejudiciale şi prin urmare rău Curtea de fond a respins-o ca neintrând în cadrul disp. art. 130 pr. civ. (Cas. III. dec. 346 din 24 Martie 1926. Admis recursul).

• • •

Faliment. Concordatul forţat. Procedură. Dispoziţiunile din ordonanţa Nr. 4070 din 1915 a Consiliului de miniştri maghiar. Prin jurnalul Consiliului de miniştri Nr. 652 din 925 s'au abrogat dispoziţiunile ordonanţei Nr. 4070 din 1915 a Consiliului de miniştri maghiar, prin care se instituia, potrivit legilor în vigoare, concordatul forţat extra-falimantar, iar dela data promulgării numelui jurnal procedura concordatului forţat a rămas în vigoare numai pentru acele cazuri, în care cererile de concordat erau deja încuviinţate până la această dată;

Ordonanţa Nr. 4070 din 1915 distinge două faze în procedura de concordat forţat: 1) deschiderea procedurii adică depunerea cererii; 2) aprobarea concordatului, adică aprobarea cererii de concordat, forţat;

Jurnalul Consiliului miniştri Nr. 652 din 1925, care abrogă dispoziţiunile ordonanţei Nr. 4070 din 1915 menţine procedura concordatului forţat numai pentru cea de a doua fază, adică aceia ce urmează după aprobarea cererii de concordat, cari aceasta se înţelege prin cuvintele „cererii încuviinţate“ cuprinse în acest jurnal.

În speţă, Curtea de apel, bazându-se pe actele din dosar, constată în fapt că cererea de concordat forţat extra-falimantar nu era încuviinţată de Tribunal la data când a intervenit jurnalul Consiliului de miniştri, şi deci nu i se mai puteau aplica dispoziţiunile numite ordonanţe ungare;

Faţă de această constatare de fapt necontestată de nimeni, Curtea de apel a făcut o bună aplicaţiune a ordonanţei Nr. 4070 din 1915 şi a jurnalului Nr. 652 din 1925 când a declarat stinsă procedura de concordat forţat în afară de faliment, întrucât era aprobată de Tribunal după intrarea în vigoare a jurnalului Consiliului de Miniştri prin care se interzice încuviinţarea cererilor de asemenea natură. (Cas. III. dec. 369 din 13 Aprilie 1926 Respins recursul).

• • •

Testament privilegiat. Cine îl poate face. Aplicaţiune. Art. 29, Legea XVI din 1876. Conform disp.

cuprinse în art. 29 al legii XVI din 1876 în timp de războiu din moment când trupele sunt puse pe picior de războiu, membrii puterii militare ce alcătuiesc aceste trupe sunt îndreptăţite să facă testament privilegiat.

Sub expresiunea de „punere pe picior de războiu“ se înţelege aceea zi în care s'a ordonat mobilizarea trupei din care a făcut parte defunctul.

Testamentul din speţă fiind făcut după declararea mobilizării şi defunctul fiind şi el chemat sub drapel a putut să beneficieze de disp. legii de mai sus citate, aşa că bine instanţele de fond au constatat în drept că testamentul întruneşte condiţiunile unui testament privilegiat.

În ce priveşte dreptul vidual al reclamantei cum el constituie o acţiune nouă, instanţa de apel a făcut o bună aplicare a art. 494 pr. civ. când n'a luat-o în considerare căci trebuia propusă dela prima instanţă. (Cas. I dec. 3075 din 16 Iunie 1926. Reprins ca nefondată cererea de revizuire făcută de văduva Ioana Lungu în proces cu Sofia Lungu. J. R. 36/926).

• • •

Pretenţiuni contra C. F. ungare îndreptate contra CFR. Suspendarea lor. Ordonanţa No. 14474 din 919 a Consiliului dirigent. În baza ordonanţei No. 14474 din 919, detă de consiliul dirigent şi a ordonanţei publicate în Gazeta oficială No. din 13 Iunie 1921, instanţele judecătoreşti sunt obligate a suspenda toate procesele intentate Direcţiunii Generale a CFR, cu privire la daune rezultate pe o linie care în urma alipirii ţinuturilor ardelene la Regat, fac astăzi parte din liniile CFR. (Cas. I dec. 3118 din 21 Iunie 1826).

• • •

Servitori în Ardeal. În caz de boală în timpul serviciului stăpânul e obligat a suporta spesele de spital pe timp de 30 zile. Conform paragr. 5 din legea XXI 1898, patronul numai atunci poate fi obligat la suportarea speselor de tratament în spital pentru servitoarea lui, dacă dânsa s'a îmbolnăvit în serviciul său, va să zică numai în cazul când boala servitoarei şi-a avut începutul chiar în timpul serviciului la patronul respectiv. (Cas. III. Complex p. Ardeal, Decizia 151/923).

• • •

Notar public Acte încheiate Taxe. Valoare lor. Aplicaţiune. În fapt: Cu privire la o succesiune, judecătoria de ocol fixează activul succesoral la 3 lei, iar ca taxă pentru notarul public ce a dresat actele legale fixează suma de 56 lei. În contra încheierii jud. de ocol, notarul public face apel ca să se majoreze taxa la dublă potrivit legii dela 27 August 1918. Apelul a fost respins de Tribunal. Recurs introdus de notar atât pentru neadmiterea cererii de dublarea taxei, cât şi pentru neacordare de cheltuieli de judecată. Respingere.

În drept: Instanţa de fond în calcularea taxei şi cheltuielilor cuvenite recurentului, ca notar public, luând ca criteriu valoarea succesiunii, care fiind numai de 3 lei, suma stabilită este în conformitate cu spiritul legii care n'a înţeles să o transforme în adevărată povară pentru succesori, iar în ce priveşte cheltuielile de judecată aceasta, fiind o cheltuiune de suverană apreciere a instanţei de fond, scapă de sub controlul casaţiei. (Cas. I. dec. 1862 din 9 Martie 1926.)

• • •

Litispendență. Condiții pentru existența ei. Art. 147 pr. c. din Ardeal. Conform art. 147, pr. civ. din Ardeal, există caz de litispendență numai atunci când în procesele existente se constată a fi identitate de persoane, de cauză și de obiect, elemente, cari dacă nu sunt stabilite în totalitatea lor nu se poate admite excepțiunea de litispendență.

Intrucât în speșă, instanța de fond, constată prin sentința dată că între părți există și alte procese tot pentru reziliere, fără însă a stabili dacă rezilierea acolo este cerută pentru acelaș motiv, cele trei elemente constitutive ale litispendenței nefiind stabilite, Curtea de casație nu poate exercita un control efectiv asupra hotărârii date cu privire la modul de aplicare a legii. (Cas. I. dec. 1963 din 16 Martie 1926).

MATERIAI PENTRU UNIFICAREA LEGISLATIVĂ

Neajunsurile metodice ale legii de procedură penală

(urmare)

Partea civilă este în drept să facă acte de urmărire, organele de urmărire acte de cercetare — ca e drept în înțelesul textului legii numai în cazuri excepționale adică în cazuri de flagrant delict. Judecând însă după cele cuprinse în expunerea de motive în practică organele de urmărire fac în general acte de cercetări —, organele de cercetări fac acte de urmărire dar chiar și instanțele de judecată fac acte de urmărire. Așa de pildă este în drept partea civilă în cazuri de delict sau crime cari se urmăresc din oficiu să se adreseze direct instanței (§ 61) și acestea sunt datoare să cheme pe cel acuzat în judecată ca acuzat, fără ca să fie de lipsă pentru aceasta altă formalitate decât actul de acuzare făcut de partea jignită. De altă parte este în drept partea civilă să facă opoziție la ordonanțele date de judecătorul de instrucție în cazurile prevăzute de §§ 117, 130, 132, adică să facă tot acte de urmărire. Și mai curioasă este situația în cazurile prevăzute de §§ 74, 75, cari evident pleacă dela presupunerea greșită că din infracțiune ca atare se naște obligația de a repara pagubele materiale cauzate jignitului. Obligația de a da reparații materiale este absolut independentă de întrebarea dacă actul în urma căruia a suferit jignitul pagube materiale este declarat de codul penal sau de altă lege drept infracțiune. Obligația de a da reparații materiale jignitului urmează doar dela faptul că invinuitul a săvârșit un act potrivit dreptului în urma căruia a fost jignite drepturile oarecuiva a suferit pagube materiale oarecineva (jignitul). Imprejurarea că acest act este declarat încă și drept infracțiune dă numai statului dreptul de a urmări și pedepsi pe făptuitor. Doar câte informațiuni sunt cari nu sunt urmate de pagube materiale. Concepția legiuitorului despre rolul părții civile în procesul penal este în felul acesta destul de curioasă. Ea face din partea civilă un fel de acuzator public de mână doua chemat să controleze pe procuror (§ 130, teza 2.) și pe judecătorul de instrucție. Și nu numai atât, ea admite să fie civeva urmărit pentru o infracțiune urmărită din oficiu fără propunerea din partea procurorului, fără de știrea procurorului. Legea dă în felul acesta aceluiaș care se crede vătămat prin o faptă a oarecuiva despre care crede că este o infracțiune

încă puteri mai mari decât procurorului. Conform textului legii procurorul în fiecare caz este dator să se adreseze judecătorului de instrucție pentru ordonarea cercetărilor să facă acestuia propuneri pentru darea în judecată a bănuitului. Parte vătămată însă să poate adresa direct tribunalului și tribunalul este dator să declare apoi că există caz de urmărire împotriva acuzatului, doar trebui să-l citeze ca acuzat și bănuit chiar și atunci când judecătorul din întrebare este convins că fapta reclamantă nu se poate subsuma sub nici un text de lege penală.

La tratarea situației vătămatului în procesul penal nu pot trece cu vederea încă cindătenia o inconsecvență. Cum se potrivește anume § 74 cu principiul că infracțiunile lovesc în ordinea publică și că prin urmare urmărirea lor este de interes obștesc. Pentru că judecătorul de instrucție nu a spus martorului că prezintă citațiunea, nu l-a jurat, nu i-a stabilit identitatea în felul arătat în § 72 și nu a făcut procesul verbal în forma prevăzută de § 73, el este supus nu numai unei pedepse disciplinare, dar și la o acțiune recursorie civilă din partea celui vătămat. Este ciudeșanie streine când legiuitorul află apoi că această acțiune recursorie încă este o pedeapsă (§ 75) Aici iară a confundat legiuitorul interesul obștesc cu interesul material al vătămatului sau aceluia care se crede vătămat, atunci când a admis că judecătorul de instrucție să fi supus unei acțiuni recursorie civile din partea celui vătămat pentru că nu a observat formalitățile prevăzute de lege pentru ascultarea martorilor. Nu vreau să înșir situațiile curioase la cari poate duce această deraiere a legiuitorului. Cred că este destul dacă amintesc întrebarea că cine este vătămat pentru cazul că judecătorul de instrucție declară în ordonanță definitivă și ca poate să fie obiectul procesului. Este evident că legiuitorul a voit să servească cu instrucție interesul vătămatului de a fi despăgubit.

Altă urmare a concepției nehotărâte a scopului procesului penal este concepția șovăitoare a legiuitorului despre scopul arestului preventiv. Fiecare dispoziție legală este un act volitiv prin care voim să atingem anumite ținte în realitate, să formăm realitatea potrivit acestor scopuri. Și fiind fiecare lege un act volitiv ea este supusă logicii volitive care ne arată cum să cugetăm atunci când voim ceva. Toate scopurile care vrem să le realizăm pe urma dispozițiilor unei legi trebuie să fie subordonate scopului general pe care voim să-l atingem. Scopul general al ordinii de drept este acela să arate normele pe cari trebuie să le observe oamenii dacă vreau să trăiască în societate. De aici urmează scopul general al legilor penale să fie urmăriți aceia cari au arătat o ținută potrivnică unora din normele cuprinse în ordinea de drept. Intenția legilor de procedură penală cari sunt un supliment al constituției și al codurilor penale nu este alta decât aceea să arate felul în care să fie realizat scopul general al legilor penale. Având în vedere scopul general al legilor și pornind dela principiul că statul ca păzitor al ordinii de drept este dator să urmărească pe aceia cari nu respectă această ordine de drept, arată legea de procedură penală (§ 93 și 95) ca scop al arestului preventiv ținerea sub pază a bănuitului pentru ca să nu poată tulbura mersul instrucției și eventual siguranța publică. Și cu toate acestea admite legea că vătămatul să poată face opoziție împotriva hotărârii judecătorului de instrucție

pentru cazul că atât acesta cât și procurorul ar afla că nu mai este în interesul instrucției ca bănuitul să fie ținut sub pază și nu o cere aceasta nici interesul siguranței publice (§ 137), dar nu numai atât. Bănuitul va rămânea la închisoare până când se va statori asupra opozițiunii declarate de vătămât. Aici se vede iarăși lipsa de consecvență. Legiuitorul pornește dela principiul că statul este păzitorul ordinii publice, că prin urmare este dreptul și datorința statului resp. a organelor lui, în cazul acesta procurorul și judecătorul de instrucție, să urmărească pe infractori, să-i aducă în fața instanței de judecată. Aceștia vor ști dacă o cere interesul instrucției sau acela al siguranței publice ca bănuitul să fie păzit. Având însă în vedere concepția șovăitoare a legiuitorului despre scopul procesului penal, că anume să se dea satisfacție și vătămătului — nu numai ordinii de drept — și anume atât satisfacție materială (obligatio ex delicto) cât și morală (§§ 116, 130, 132, 137 teza 2 și 8) urmează și acea dispoziție absolut opusă scopului arestului preventiv arătat în § 93 și 95, dispoziție care îndreptățește pe vătămât — resp. pe acela care se vede vătămât — să facă opoziție împotriva punerii în libertate a bănuitului, rămânând să poarte daune interese către prevenit dacă va cădea (§ 138). Și încă ceva. Scopul arestului preventiv arătat la § 93 pare să fie numai pentru arestul ordonat de judecătorul de instrucție conform § 93. Doar judecătorul de instrucție nu poate propune și tribunalul nu poate prelungi arestul preventiv ordonat conform §§ 93 și 97 decât dacă există un interes pentru instrucție și până la darea ordonanței definitive (§ 115). Pentru motive de siguranță publică nu se poate prelungi arestul preventiv. După darea ordonanței definitive bănuitul dacă este arestat va rămânea arestat numai și numai în temeiul împrejurării că a fost sub instrucție penală și s'a dat împotriva sa (§§ 131 teza 2, 227, 134 teza 2). Deci în cazurile acestea este altul scopul arestului preventiv sau provizoriu (§ 131 teza 2), doar instrucția este terminată iar pentru motivul de siguranță publică nici nu s'a putut prelungi arestul preventiv nici pentru întâia dată.

Legea deosebește între cercetări și instrucție (§ 45, 58), nu arată însă nicăiri care este scopul instrucției, cari sunt efectele ordonării cercetărilor și cari sunt efectele ordonării instrucției. Aici ca și în alte locuri pare să fi fost legiuitorul de părerea că legiuitorul primește noțiunile formate gata de viața de toate zilele sau de știință. Legiuitorul însă nu primește noțiunile gata. El trebuie să și-le creeze, ele vor avea numai acel cuprins, pe care vrea legiuitorul să li-l dea. Aceasta este o cerință a metodicii, doar câți oameni, atâtea concepții de viață și lume și prin urmare se va schimba dela om la om cuprinsul noțiunilor. Văzând că legiuitorul întrebuițează termeni deosebiți adică „cercetări“ și „instrucție“ se naște și ideea că acești termeni deosebiți vreau să exprime și noțiuni deosebite. Legea însă nu precizează nicăiri ce vrea să zică cu acești termeni deosebiți. Urmarea este confundarea în parte a cercetărilor și a instrucției. Dealtfel nici legiuitorul nu face altfel. La capitolul V secția II distincția 2 se provoacă doar la dispozițiile cuprinse în cap. III, secția II și de altădată pare să fi fost legiuitorul de părerea că cercetarea este o parte integrantă a instrucției sau că ele se acoper în parte una cu alta (§ 105, 106). Actele judecătorului de instrucție împlinite în cazurile și

potrivit dispozițiilor cuprinse în §-ii 56, 57 nu par să fie acte de instrucție, doar ele nu sunt înșirate la distincția 2-a a cap. V care tratează despre instrucție. În felul acesta nu se poate deosebi dacă actele judecătorului de instrucție sunt de natură polițienească sau dacă sunt ele acte judecătorești. O pildă. Judecătorul de instrucție face cercetări în caz de flagrant delict. Vine la fața locului și prefectul județului sau prefectul de poliție și, fiind judecătorul de instrucție în exercițiul funcțiunii de ofițer de poliție judiciară acărei chemare este descoperirea crimelor, delictelor și contravențiilor, prefectul dispune judecătorului de instrucție în temeiul celor cuprinse în § 15 cum și în care direcție să facă cercetările. Este în cazul acesta îndatorat judecătorul de instrucție să urmeze directivele date de prefect, să facă perchezitiile și sechestrele pe cari le cere prefectul, chiar și dacă el află că toate măsurile acestea sunt lipsite de bază legală; este el dator să opereze arestările cerute de prefect, pe cari apoi în ziua următoare ca judecător de instrucție nu le va ordona, deoarece nu le poate motiva în mod legal? Cari acte ale judecătorului de instrucție sunt acte polițienești și cari sunt acte judecătorești? Pare în cazurile de flagrant delict va jura judecătorul de instrucție martorii înainte de ce i-ar asculta sau nu, doar § 56 teza 1 arată că judecătorul de instrucție se va conforma regulilor întocmite la cap. III. Dar nici aceea nu este clar dacă actele de cercetare sau instrucție ale judecătorului de instrucție sunt o parte a procesului penal, doar judecătorul de instrucție este „instanța“ în fața căreia este „pendinte o afacere“ (§ 117) sau dacă cercetarea și instrucția servește numai pregătirii procesului penal. Având în vedere dispozițiile cuprinse în § 72, ai crede, că instrucția este o parte întregitoare a procesului penal, doar martorii trebuie să joare că vor spune adevărul și numai adevărul, adică judecătorul de instrucție face dovedire în cursul instrucției. În general se poate spune că partea pregătitoare, cercetarea și instrucția nu este separată clar de procesul general în sine în cursul căruia se face procedura de dovedire în fața instanței.

Toată confuziunea aceasta este o urmare a concepției legiuitorului despre judecătorul de instrucție. Legiuitorul a vrut să întrunească în concepția judecătorului de instrucție elemente absolut disparate. De o parte a voit că judecătorul de instrucție să fie un organ de cercetare investit cu un caracter special de magistrat, supus numai legii și conștiinței sale (§ 117) de altă parte a voit să fie judecătorul de instrucție și un organ de poliție judiciară și un organ de urmărire supus puterii administrative. Creațiunea aceasta ambigenă, fără de caracter hotărât este una dintre cele mai nefericite ale legii.

Și încă ceva. Termenul cercetare este întrebuițat de legiuitor în mai multe înțelesuri. Activitatea poliției și jandarmeriei în partea pregătitoare o numește cercetare, activitatea judecătorului de instrucție în cursul instrucției o numește cercetare și activitatea judecătorului de instrucție în afară de instrucție, de pildă în caz de flagrant delict, încă se numește cercetare. Toate aceste se deosebesc în efectele lor și prin urmare sunt lucruri deosebite, însă totuși sunt numite cu același nume. În felul acesta nu se poate ști care este scopul cercetărilor și al instrucției. Este scopul lor acela să servească informații acuzatorului dacă este dată bănuiala unei infracțiuni sau este

scopul lor să procure dovezi instanței care este chemată să judece în merit. Necunoscând scopul cercetărilor și al instrucției nu vor ști aceia cari sunt chemați să le efeptuiască până unde să meargă. Acea parte a procedurii penale române, care este introdusă în Ardeal în legătură cu partea procedurii penale ardelenne rămase încă în vigoare poate produce rezultate ciudate. Anume martorul care a fost ascultat în fața judecătorului de instrucție jură că va mărturisi toate câte le știe despre cazul din întrebare. La dezbateri în fond depune eventual altceva și va întări cele predate cu jurământ. Poate să fie dat în judecată martorul pentru că a jurat strâmb în fața judecătorului de instrucție sau poate va fi dat în judecată pentru că a jurat strâmb în fața instanței de judecată. Ce rost mai are jurământul martorilor la dezbateri în fond și în general ce rost mai are să fie citat și ascultat în prezența acuzatului acela care a mărturisit și a întărit deja această mărturisire cu jurământ deja la instrucție.

Asemenea nu este clară concepția legii depre procuror. Procurorul pare să fie conceput ca un fel de organ de urmărire cu puteri limitate, cari sunt apoi întregite la măsura plină de atribuțiile judecătorului de instrucție. Acesta pare să fie în partea pregătitoare a procesului penal organul hotărâtor. Procurorul pare să fie un fel de organ de control și inițiator. El trebuie să ceară dela judecătorul de instrucție ordonarea cercetărilor, singur nu le poate ordona (§ 45), trebuie să facă judecătorului de instrucție propuneri pentru darea în judecată a oarecuiva (§ 128). Cel puțin aceasta este impresia care o fac capitolele II—VIII ale titlului I. În cazuri excepționale numai este procurorul și organ de cercetare adică în cazurile de flagrant delict. În partea doua a legii, în partea despre judecată amintește legea așa întâmplător că doar procurorul poate da în judecată pe infractor și fără de ajutorul judecătorului de instrucție, nu arată însă nicăiri felul în care se va face aceasta. Această dispoziție pare să fie însă o cârpitură ulterioară, făcută de unul care nu a cunoscut concepția legiuitorului despre rolul procurorului. Această părere că dispoziția aici amintită este întemeiată pe construcția curioasă a textului care cuprinde această dispoziție și îndeosebi interpunctația absolut nepotrivită (§ 178). Având în vedere concepția nehotărâtă a legiuitorului despre procuror în înțelesul căreia procurorul este organ de urmărire împreună cu judecătorul de instrucție, întregindu-se unul pe altul în atribuțiile lor, de altă parte este declarat și organ de poliție judiciară chiar așa ca și celelalte organe de cercetare cu aceleași drepturi și datorințe ce privește cercetarea (§ 14) cu toate că nu este arătat felul cum va proceda la cercetări afară de cazurile excepționale de flagrant delict, și apoi încă și organ de urmărire cu puteri depline care poate da în judecată independent de judecătorul de instrucție (§ 178) a și deraiat practica depărtându-se departe de intențiile legiuitorului. De o parte ea privește pe procuror în general ca organ de cercetare și de altă parte îi dă în general dreptul să dea pe infractor în toate cazurile supuse competenței tribunalului direct în judecata acestuia, fiind tribunalul îndatorat să citeze pe cel dat în judecată ca acuzat fără altă formalitate, așa încât în cele mai multe cazuri nu s'ar realiza intenția legiuitorului ca fiecare caz să fie cercetat de jude-

cătorul de instrucție și acesta să se declare dacă este cazul ca bănuitul să fie dat în judecată.

Voind să cuprind la un loc cele spuse mai sus despre rolul părții civile mai amintesc încă că este o urmare a concepției nehotărâte a legiuitorului despre scopul procesului penal și situația nedeslușită, în sine contrazicătoare a părții civile. Legea nu arată nicăiri ce este partea civilă. Legiuitorul a căutat de bună seamă un scop deosebit când a creat această instituția, doar deosebește în mod hotărât noțiunea parte civilă de noțiunea vătămat (§ 64), însă nu arată care a fost ținta urmărită. De o parte este parte civilă, acela care a intrat în procesul penal cu scopul să caute despăgubiri materiale (§ 116, 137 teza 2). De altă parte vrea să fie partea civilă un fel de organ de control pe lângă acuzatorul public, — partea publică — (§ 130 teza 2) care este în drept să opoaze ordonanțele judecătorului de instrucție și atunci când acestea nu privesc decât la întrebări cari nu au nici o legătură cu pretențiile materiale ale părții civile, ei privesc numai pretențiile ideale ale obștei (§ 74, 75, 116, 137 teza 2), rămânând să fie îndatorat să plătească daune interese prevenitelui dacă va cădea cu opoziție, un fenomen care arată ca legiuitorul încă nu s'a putut desface de concepția civilă a procesului penal. Aici la privirea rolului părții civile se poate observa încă un neajuns metodic al legii și anume acela că legiuitorul a pornit dela principiul că procesul penal este unul de natură de drept public, însă nu a rămas consecvent lângă acest principiu. Doar chiar la crearea situației părții civile în procesul penal — înțeleg aici noțiunea în cuprinsul ei larg — arată că încă tot mai admite în buna parte și principiul absolut opus că procesul penal ar fi de natură de drept civil (§ 74, 75, 116, 137 teza 2).

Toate neajunsurile metodice arătate aici sunt o urmare a faptului că legea de procedură penală română este un product al dogmaticii dreptului dela sfârșitul veacului al 18-lea și începutul veacului al 19-lea, adevărat a unui timp în care se stingea o concepție de viață îmbătrânită și neputincioasă, devenită o caricatură a trecutului ei de mărire, concepția de viață feudală, cedând locul ei concepției de viață a burghezimii care începea să devină în statele apusului Europei elementul conducător în viața socială. Legiuitorul a avut înaintea ochilor săi spectrul trecutului când a voit să pună libertatea persoanei și inviolabilitatea avutului cetățenilor sub ocrotirea unei justiții independente de organele de administrație și cărmuire, supuse numai legii, însă noțiunile potrivite concepției noi de viață încă nu au fost cristalizate, influința concepției inridice a statului polițienesc, absolutist stins este încă destul de tare ca să împiedece o dezvoltare consecventă a principiilor de drept noi și prin urmare a supus pe judecătorul de instrucție puterii administrative. Legiuitorul a pornit dela principiul separării puterilor de stat, însă sub înrăurința concepției de drept a trecutului nu a putut rămânea consecvent și a admis amestecul puterii administrative în sfera de activitate a justiției; de altă parte, pornind dela principiul acuzei, nu a rămas consecvent, nu concepe instanța de judecată ca nu for care este chemat să „judece“ asupra acuzei, ci face din ea, stând tot sub înrăurința trecutului un fel de cameră de inchiziții care este datoare să judece și acolo unde nu este acuză.

II.

Trec acum la analiza legii din punctul de vedere redacțional resp. din punctul de vedere tehnic. La noțiunile redacția resp. tehnice legii înțeleg expresiunea verbală care o dăm actului volitiv-cogitativ al legiuitorului. Partea redacțională a muncii legiuitoare este chiar atât de importantă ca și partea volitivă-cogitativă. Doar redacționând legea își exprimă legiuitorul intenția pentru ca să o înțeleagă aceea cărora se adresează, iar aceea cari vreau să cunoască intenția legiuitorului caută să o afle, judecând după felul cum și-a exprimat-o, adică având în vedere că noi oamenii nu putem înțelege voința semenilor noștri decât numai atunci când aceștia au exprimat acea voință prin oarecare semne cari impresionează aparatul nostru senzitiv, caută în textul legii după aceea ce a voit legiuitorul, doar legiuitorii așa au obișnuit de când există cultură omenească pe pământ să își exprime voința prin cuvinte, formând noțiuni de drept pe cari le îmbrăcau apoi în cuvinte și formând apoi cu ajutorul acestor noțiuni propozițiile în cari se adresau semenilor lor.

Acea parte a legii românești despre procedura penală a cărei putere a fost înfinsă și asupra Ardealului suferă de multe neajunsuri tehnice. Voiu încerca să arăt în cele ce urmează cele mai grele dintre aceste neajunsuri.

Este o cerință a artei de a face legi că textul legii să fie redactat așa încât să nu poată fi înțeles altfel ca și cum a voit legiuitorul să fie înțeles. Știu că împlinirea absolută a acestui postulat este o imposibilitate, doar limba omenească nu este în stare să preia funcțiunea gândirii; de multe ori ea nu este în stare să exprime imaginații ale gândirii cari sunt clare pentru gândire și de alte parte ea stă la dispoziție unei imaginații fără de rost cogitativ. Și nici aceea nu voiu să o trec cu vederea că cugetatul în mare parte nu este altceva decât un fel de convorbire cu sine. Limba este într'atâta un corelat al cugetatului încât cugetele noastre de-abia atunci au devenit un product definitiv al gândirii când le-am încadrat în forma verbală. Inșă totuși putem izola problema cugetatului de aceea a expresiunii verbale a cuprinsului cogitativ, doară dacă nu am putea separa cugetatul de expresia cugetatului nu am putea deosebi nici filozofia de filologie. Cu toate acestea totuș rămâne acea cerință susaminită ca un ideal care trebuie să căutăm să-l realizăm cu toată puterea atunci când vrem să facem legi dela cari așteptăm că ele să fie executate reglementând în mod unitar activitatea acelor cari le sunt cuprinși. Impotriva acestui postulat a păcătuit mult și greu legiuitorul procedurii penale. Un alt postulat totatât de important este acela că dispozițiile legii să fie complete și anume complete atât ce privește arătarea stărilor de fapt, adică a relațiilor de viață cari vrea să le reglementeze, cât și ce privește urmările de drept cari urmează dela aceste stări de fapt, că adică să fie arătate în toate direcțiile tratamentul iuridic al fiecărei stări de fapt cuprinse în lege. Nici de acest postulat nu a ținut seamă legea de procedură penală. O lege este completa atunci când având în vedere scopul urmărit de legiuitor, au fost cuprinse în ea toată împrejurările reale ale vieții cari privesc la acest scop și cari trebuie să fie cuprinse în ordinea de drept și dacă tratamentul legal care trebuie să fie aplicat în aceste împrejurări este arătat exact în toate direcțiile.

Voiu încerca să arăt lipsurile legii cari privesc la aceste două postulate ale artei de a face legi, analizând textul legii pe capitole.

Este o greșală metodică grea a legii că materialul cărții I. a fost grupat în parte după persoane. În materie de drept pozitiv nu aflăm nicăiri persoane ca entități în sine (Ding au sich) ci numai relații de drept, funcțiuni de drept. Terminul persoană nu este decât o hipostază a unui anumit grup de funcțiuni de drept. Persoanele sunt creațiuni ale metadreptului, ale dreptului natural și nu entități în sine ale dreptului pozitiv. Prin urmare, având în vedere că în materie de drept pozitiv nu aflăm nicăiri persoane ca subiecte de drepturi resp. datorințe, ci tot numai funcțiuni ale dreptului ar fi trebuit să fie grupat materialul legii după deosebirea funcțiilor nu după deosebirea dintre funcționarii cari le exercită pe cari legiuitorul pare să fi conceput ca organe ale unei și aceleși instituții. Dar nu numai atât. La gruparea materialului pe capitole nu a rămas legiuitorul consecvent lângă punctul de plecare să arate în singuraticile capitole funcțiunile deosebitelor organe ale poliției judiciare și la cap. VI. și VII. grupează deja materialul după funcțiuni cu toate că după concepția arătată în definiția dată la § 13 despre poliția judiciară ai aștepta că cele cuprinse în cap. VI. și VII. să fie arătate lu singuraticile capitole despre ofițerii de poliție judiciară. Enptul că aceasta a fost imposibil dovedește că gruparea materialului în felul cum a înțeles-o legiuitorul este metodic greșită.

Definiția dată la § 13 nu este cleră, ea nu produce o imaginație hotărâtă. Felul în care este stilizată și îndeosebi termenul poliția judiciară care dă în judecată pe infractori produce imaginația unei persoane a hipostasei unui grup de funcțiuni, în mod analog cum concepe și doctrina liberalismului constituțional modern statul ca o persoană organică, imaginație întărită și de acea frază cuprinsă în § 14 că „poliția judiciară va fi exercitată” adică termenul poliție judiciară vrea să exprime un grup de funcțiuni. De altă parte produce aceeaș definiție dată la § 13 o altă imagine absolut dispartă anume aceea că legiuitorul a conceput poliția judiciară ca o instituție reală de stat imagine sprijinită de faptul că legiuitorul vorbește în urmă, începând dela § 15 de ofițeri de poliție judiciară. Aici s'ar putea observa și de bună seamă vor face-o mulți că aceste îndoileli nu sunt decât născocirile unui spirit care vrea să afle ceva de criticat. Inșă deosebirea făcută este de o importanță capitală din punct de vedere practic. Anume dacă concepem poliția judiciară ca o instituție reală de stat așa cum pare să o fi conceput legiuitorul, judecând după gruparea materialului și după cele cuprinse în § 15 și următorii, în mod fațel se naște întrebarea cine este șeful acestei instituții, prefectul, procurorul sau judecătorul de instrucție. Judecând după faptul că legiuitorul numește pe poliția, primari, jandarmi etc. auxiliari ai parchatului ai putea crede că procurorul vrea să fie șeful poliției judiciare. Inșă departe n'are procurorul autoritate disciplinară asupra auxiliarilor săi, de altă parte conform textului cărții I. despre poliția judiciară el nu poate exercita toate funcțiunile de pol. jud. pentru descoperirea infracțiunilor și nici nu poate da pe nimeni în judecata instanțelor judecătorești, adică procurorului îi lipsește una din atribuțiile principiare arătate în definiție dela § 13 și anume aceea de a da în judecată

pe făptuitori, prin urmare el nu poate să fie șeful poliției judiciare, doar el poate exercita toate funcțiile arătate în § 13 ca atribuții ale poliției judiciare. Însă această nu pare să fi fost intenția legiuitorului, doar de o parte numește pe polițai, primari etc. auxiliari ai parchetului, de altă parte pare să fi legat activitatea judecătorului de instrucție de inițiativa procurorului cu toate că nici la această întrebare nu a dat legiuitorul un răspuns hotărât. Pe urma celor cuprinse în § 15 s'ar putea susține în mod bine motivat părerea că prefectul de județ resp. de poliție este șeful poliției judiciare, doar la ordinul acestora toți ofițerii de poliție judiciară sunt datori nu numai să facă tot pentru descoperirea și constatarea infracțiunilor ci să și dea pe autori în judecata tribunalelor. Numai cât această concepție nu se poate împăca cu acea dispoziție a § 14 că anume poliția judiciară se exercită sub autoritatea Căruților de Apel și nici cu cele cuprinse în § 54 care supune pe judecătorul de instrucție privegherii procurorului general. Procurorul încă este supus procurorului general, auxiliari procurorului prin urmare încă și așa s'ar părea să fie procurorul general șeful poliției judiciare. Și această părere se poate sprijini pe concepția legiuitorului despre poliția judiciară ca persoană. Criteriul esențial al persoanei este doar unitatea voinței și în felul acesta, având în vedere că procurorul general este chemat să judecă atunci când operează procurorul și judecătorul de instrucție, devine procurorul general purtătorul acelei voințe unitare. Numai în cazul acesta se naște întrebarea care este deosebirea între procuror și judecătorul de instrucție. Este ea calitativă sau numai cantitativă? Dacă înțelegem poliția judiciară ca activitatea, ca ipoteza unui grup de funcțiuni, atunci se poate admite că deosebirea între judecătorul de instrucție și procuror este calitativă că adevărate funcțiile judecătorului de instrucție se deosebesc esențial de acele ale procurorului. Însă dacă înțelegem poliția judiciară ca instituție reală atunci deosebirea între organele ei nu poate fi decât cantitativă, doar toți sunt ofițeri ai aceleiași instituții prin urmare între ei nu poate exista deosebire de fond ci numai coordonare sau subordonare.

Dr. Emil Rebreanu
Procuror Trib. Bistrița

(va urma)

INFORMAȚIUNI

Luni, 22 Noembrie ora 5 p. m. vor începe examenele orale ale candidaților pentru funcția de magistrat în localul Curții de Apel Cluj. Rezultatul celor reușiți la probele scrise se va afișa Sâmbătă 20 Noembrie. Vor fi examinați câte 2 candidați zilnic și după ce în prealabil vor fi fost înștiințați telegrafic la sediul instanței judecătorești unde funcționează.

Cu toată continua urcare a prețului mânei de lucru și materialului, credem că prețul abonamentului la revista noastră pentru anul viitor nu va fi decât foarte ușor urcat, cum vom anunța la timp. Opera de cultură juridică pe care „Ardealul Juridic” o înfăptuiește după șase ani de apariție regulată, activitatea concretă pe tărâmul Justiției românești de unificare ca și aportul jurisprudențial netăgăduit ce aduce ca sprijin instanțelor și juriștilor ce practică în fața lor, evidențiază isbânda cu care urmărim desăvârșirea programului de lucru propus acum șase ani pentru

ajutorul tuturor juriștilor și celor cari în această țară de pretutindeni doresc și luptă pentru progresul științei juridice românești.

Primum la redacție ca număr de probă „*Revista Juridică*” Anul I nr. 1—2, organ al barourilor din ținuturile ardelenene și bănățene, ce apare la Cluj sub direcția dlui *Ion Suciu*, decanul baroului Cluj. Urmă nouului confrate viață lungă și apariție regulată.

Ministerul Justiției

Direcțiunea Generală a Contabilității Ordonanțării și Administrării Bunurilor Ministerului.

Se aduce la cunoștință că la acest Minister (Direcțiunea Contabilității), se găsesc de vânzare în volume, colecțiunile de legi, decrete-legi, decrete, regulamente, deciziuni ministeriale etc. cu începerea dela 14 August 1916—31 Decembrie 1924, al cărora cost este pentru:

Volumul I.	de 700 pagini	Lei 40.—
„ II.	900 „ „	30.—
„ III.	800 „ „	40.—
„ IV.	820 „ „	60.—
„ V.	1450 „ „	200.—
„ VI.	972 „ „	220.—
Tomul I.	650 „ „	120.—
„ II.	803 „ „	180.—
„ III.	945 „ „	250.—

Expedierea lor se face la cerere, numai contra costului trimis prin mandat poștal sau prin recipisa de vârsare a costului la Stat, la Administrația financiară.

Librărilor se face rabat obișnuit 20%.

TRIBUNALUL CLUJ. SECȚIA I. CA INSTANȚA DE FALIMENT

Nr. 2035/1926—179.

În cauza de faliment a firmei „Lebeda” S. A. luând în cercetare numita firmă pentru sistarea procedurii de faliment.

Tribunalul

deliberând în ședință restrânsă a dat următoarea

Deciziune:

Sistază procedura de faliment deschisă la 18 Martie 1926 cu deciziunea Nr. 2035 contra firmei „Lebeda” S. A. Cluj, ca urmarea declarațiilor creditorilor ce se învoiesc la sistarea falimentului.

Se îndruma Dr. Eugen Kertész avocat reprezentantul firmei „Lebeda” ca deciziunea de sistare să o publice în Buletinul Justiției, Ardealul Juridic, Biruința și Ellenzék și în termen de 8 zile dela luarea la cunoștință a Deciziunii să înainteze exemplarele în cari s'a publicat deciziunea.

Cluj, 6 Noembrie 1926.

Președinte:

ss. Dr. Furnea

Judecător:

ss. L. C. Decusara

Grefier:

ss. Simionetta

Pentru conformitate:

ss. Sandor grefier.